

Oorzaak van de eenzijdige aandacht voor de politieke kant van de belastingwetgeving is dat de wetgever niet buiten de maatschappij staat, maar er een onderdeel van vormt. Dat betekent dat allerlei krachten die in de maatschappij werkzaam zijn, zoals individuele burgers en collectiviteiten, hun invloed uitoefenen op politici. Politici stellen vervolgens eisen aan degenen die betrokken zijn bij de activiteit van het wetgeven. Er moet vooral een politiek "haalbare" wetgeving tot stand worden gebracht. Tegenstrijdige belangen, verschillende opvattingen over het algemeen belang, strijden om voorrang in alle tot stand te brengen wetgeving, waaronder de belastingwetgeving. Het gaat dan bovendien niet meer alleen om de verdeling van de belastingdruk, het inkomen en de welvaart, maar ook om andere doelen waarvoor de belastingwetgeving wordt gecreëerd, zoals instrument van economisch beleid. Zo ontstaat een wetgeving die zoveel fiscale deskundigheid vergt dat hij niet meer door iedere burger zelf is uit te voeren. Er moet kortweg meer aandacht zijn voor het feit dat de belastingwetgeving een rechtsgebied is, waaraan (andere) burgers rechtsgelijkheid en rechtszekerheid wensen te ontleenen.

Voor een duidelijke, begrijpelijke wetgeving is het nodig dat de wijze waarop de juridische aspecten in de belastingwetgeving worden verwoord alle aandacht krijgt. Dat moet op een eenvoudige, logische wijze geschieden en dient te zijn afgestemd op de zwakste partij bij het proces van belastingheffing en niet op de juridisch best onderlegde. Er zou daarom voldoende neutrale aandacht moeten zijn voor de zelfstandigheid van de wetgevende macht - de techniek, de activiteit, van het wetgeven - en voor de aanwijzingen en richtlijnen die daarbij horen. Dat correspondeert met de door Montesquieu ontwikkelde idee van de "Trias Politica", welke samenhangt met het legaliteitsbeginsel. Wetgevende, rechterlijke en uitvoerende macht moeten van elkaar worden onderscheiden en aan *verschillende* organen worden toebedeeld.

In hoofdstuk 3 werd aandacht besteed aan de vraag hoe de overheid in haar uitvoerende macht als belastingdienst (inspecteur/ontvanger) en de fiscale rechter zouden kunnen bijdragen aan het verwezenlijken van de gewenste rechtvaardigheid bij belastingen. De wetgever heeft toch voor ogen dat de rechtvaardigheid bij belastingen, gesteund door het fiscale rechtsbeschermingssysteem, ook feitelijk vorm krijgt? Daarnaast werd in dit hoofdstuk aandacht besteed aan de vraag of de belastingbetaler ook feitelijk een beroep kan doen op in de AWR en Awb terug te vinden mogelijkheden van fiscale rechtsbescherming: het recht om bezwaar respectievelijk beroep aan te tekenen. Zowel de meningen uit de rechtspraak als de literatuur geven aan dat onzekerheid over de enig juiste wetsinterpretatie, de kosten van een procedure, het gebrek aan fiscale deskundigheid, de lange tijdsduur van een procedure en het niet in gevaar willen brengen van een goede relatie met de belastingdienst, de belastingbetaler ertoe kunnen brengen te kiezen voor het fiscale compromis als oplossing voor een geschil dat de vaststelling van de juridische en/of feitelijke elementen van de belastingschuld kan betreffen. De keuze voor een fiscaal compromis moet altijd vrijwillig tot stand komen en in de inhoud ervan moeten alle partijen hun eigen gevoel voor rechtvaardigheid kunnen terugvinden.

In de bezwaarfase blijkt de belastingbetaler veelal afhankelijk te zijn van de rechtsvorming en - vinding door de inspecteur. Dit past overigens bij de opvatting dat met name het bestuur de primaire rechtstoepasser is en dat hij de onvoltooid gelaten,